

דברי תורה

ושיחות קודש

פרשת עקב תשפ"א

תוכן העניינים

- סעודה שלישית עקב תש"פ
- קידושא רבא עקב תש"פ
- אמרים
- סעודה שלישית ואתחנן תשפ"א
- ליל ש"ק ואתחנן תשפ"א
- מוצש"ק ואתחנן תשפ"א / הרה"ק רבי שמעון שלום מאמשינאוו
- מוצש"ק ראה תש"פ / הרה"ק מסאטמאר

ואלה יעמדו על הברכה אשר נשאם
לבם לסייע בהפצת המעיינות

הרה"ח ר' יהושע לאנדא שליט"א
אביו הרה"ח ר' משה חיים לאנדא שליט"א
לרגל אירוסיו הבן/הנכד שלמה אריה הי"ו
עב"ג בת הרה"ח ר' חיים שמעיה שליט"א

הרה"ח ר' פישל ערליך שליט"א

לרגל הולדת הבן

הרה"ח ר' צבי אלימלך כהנא שליט"א

לרגל הולדת הבן

הרה"ח ר' ישעיה כהן שליט"א

לע"ג זקינו ר' חיים דן ב"ר משה

יא"צ כ"ב אב

לע"ג

הרה"ח ר' ניסן אריה ב"ר צבי דוב הלוי מאזעס

גלב"ע כ"ו אב תשל"ז

ניתן לקבל הגליון

בביהמ"ד דחסידים אמשינאוו

רחוב חזון איש 76 בני ברק

בירושלים אצל הרה"ח ר' זלמן

לעווין שליט"א

בביתר אצל הרה"ח ר' אברהם

לאנדא שליט"א

ובארה"ב בבתי מדרשינו

לתרומות, הנצחות, ולקבלת הגליון

052-762-8803

Y0527628803@gmail.com

יו"ל ע"י המכון להוצאת תורת

רבינו שליט"א

כל הזכויות שמורות ©

סעודה שלישית פרשת עקב תש"פ לפ"ק

בזה שהרי בזמנים אלו יותר קשה לעבוד את ה', והקב"ה מחשיב עד מאד כל התאמצות שלנו.

ומביא ששמע מאביו הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זצלה"ה, בשם רבי חיים וויטאל שהק' לרבו האר"י הק', שמצינו (שבת פ"ה) שפרתו של שכינו של ר' אלעזר בן עזריה יצאה בשבת ברצועה שבין קרניה, ולא עשה מחאה, ולתקן פגם זה, השחירו שיניו מפני הצומות. והקשה רבי חיים ויטאל לרבו, אם בארזים נפלה שלהבת מה יעשו אזובי קיר, איך שייך לנו לעמוד ולשרת לפני ה', והשיב לו (דברים שרק האריז"ל יכול לאמרם), **אשר אנחה אחת מעומק הלב בזמן הזה יקר וחביב יותר בעיני ה' מהתעניתים והסגופים מהראשונים מחמת גודל הסתרת פנים ואם בדורו כבר אמר כן, ק"ו בן בנו של ק"ו על דורות האלה, ע"כ.**

ויש להסמיך את דבריו הקדושים של **הבית אהרן** (לפסח דף פ"ז) שנראה מעין

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתריך. וברש"י דרש על עקב, אם המצות קלות שאדם דש בעקביו תשמעון ע"כ. נמצא עק"ב הוא מצוות שהאדם לא שם לב אליהם.

ובספה"ק ישמח ישראל ביאר שהוא מלשון עקבתא דמשיחא, ונקרא עקב שכן הרגל רחוק מהראש, שזה בא לרמז על חשכות הזמן בסוף הגלות, שהדעת מעוררב, ואין יכולים לעשות המצוות כראוי וכיאות, על כן בא הפסוק להשמיענו, והיה עקב תשמעון, אם תשמעון בעקבתא דמשיחא למצוות ה', אזי אף אם יעשו המצוות בלי דעת, כמ"ש רש"י המצות שאדם דש בעקביו, בבחינת עקב וראשו בל עימו, בכל זאת, ושמר ה' אלהיך לך את הברית ואת החסד, ראשי תיבות שם הדעת, מקבלם ברצון כאילו נעשו בדעת שלימה, והטעם

מידת הענווה, ואז נקרא חכם, והקשה הלחם משנה (שם) דבפרק ב' כתב שבענוה אסור לנהוג במדה בינונית, אלא צריך עניוות בתכלית.

ותוכן תירוצו, דאכן באופן כללי במידת הענווה צריך לילך עד הקצה, כמ"ש מאד מאד הוי שפל רוח, אך יש פעמים שאין להשתמש במידת הענווה עד כדי כך, ומי שיודע להבחין ביניהם, אימתי להתנהג במידה בינונית, זהו הנקרא חכם.

ואלו דברי קדשו, כי גם בענוה צריך לפעמים מדה בינונית, והוא צורך גבוה מאוד, כמו ששמעתי ממורי [הבעש"ט הק'] שרוב ענותנותו של האדם גורם שנתרחק מעבודת הש"י, שמצד שפלותו אינו מאמין כי האדם גורם ע"י תפלתו ותורתו שפע אל כל העולמות, וגם המלאכים ניזונים ע"י תורתו ותפלתו, שאלו היה מאמין זה, כמה היה עובד ה' בשמחה וביראה מרוב כל, והיה נזהר בכל אות ותנועה ומלה לאומרה כדקא יאות.

זעקה וזל"ק, אהוביי אחיי תאמינו לי והוא מלא בכל הספרים אשר מה שהיו צריכים הצדיקים הראשונים להשיג בכמה ימים וחדשים אפשר כעת לתקן בשעה אחת, מחמת שכעת העולם הוא יותר בשפלות בבחינת רגל, חס הקב"ה על עולמו ומוריד קדושתו למטה, וכעת ת"ל שורה קדושתו למטה לארץ וכו' ממילא מובן שבקל יוכל האדם להשיג קדושתו ואורו של הקב"ה ולייחד כל הבחינות הנמוכים והשפלים למעלה ראש עכל"ק.

ועל פי דברים האלו אפשר לפרש, והיה לשון שמחה, ששמחה גדולה ומיוחדת הוא בשמים, כאשר, עקב תשמעון, שעושים רצון הבורא בעקבתא דמשיחא בעומק הגלות.

*

ובתולדות יעקב יוסף (פרשת עקב אות ד') מצינו דברים יסודיים נפלאים עד מאד. בתחילה מביא את דברי הרמב"ם בהלכות דיעות פרק א', שהדרך הישרה הוא להיות בכל הדעות במדה בינונית, וחושב שם גם

ומבאר את הפסוק, אם תשכבון בין שפתים (תהלים סח, יד), מלשון שפתיים, שהקדוש ברוך הוא שומר ושוקד על שפתי האדם לנושקה כשהוא אומר תורה ותפלה בדחילו ורחימו, ואם ישים לבו אל דבר זה, בודאי מי זה האיש אשר לא יאחזנו רתת וזיע שהמלך גדול ונורא שומר ושוקד על שפתיים של אדם נבזה חדל אישים וכיוצא בזה, והוא מעין מה שאמרו חז"ל (גיטין נו). ענותנותו של רבי זכריה גרם חורבן בית המקדש וכו'.

כלומר שלפעמים מרוב ענווה אפשר להביא חורבן בעבודת ה' רח"ל. נמצא מדבריו, שאדרכא במקום לחשוב מה אני ומה חיי, ועי"ז להתבטל מעבודת ה', אדרכא זה גופא צריך להיות הסיבה לשמחה בעבודתו, שיאמר לעצמו הבט וראה על אף שאיני ראוי ואיני כדאי, בכל זאת הקב"ה חושק כל כך לשמוע את אמרי פי.

ומוסיף והולך בדברי קדשו, כך האדם ראוי לשים לב ולומר כי הוא סולם

מוצב ארצה, וראשו מגיע השמימה, וכל תנועותיו ודבורו והלוכו ועסקיו עושה רושם למעלה למעלה, ועי"ז בוודאי יזהר בכל דרכיו ועסקיו שיהיה לשם שמים, מה שאין כן כשחושב האדם מה אני חשוב לפגום או לתקן למעלה ולמטה, שיעשה רושם כל עסקי למעלה, ובזה הולך בשרירות לבו ויאמר אך שלום יהיה לי, ובאמת צריך לדעת כי האדם ע"י מעשיו הטובים הוא דבוק בו יתברך ממש, וע"י שהוא רחום למטה נתעורר מדה זו של רחום למעלה בכל העולמות. וכמ"ש והלכת בדרכיו וכו'.

ומענין לענין יש א מורא'דיגע שטיקל בספה"ק דגל מחנה אפרים (בתחילת הפרשה) וזל"ק, כלל גדול לעבודת הבורא ברוך הוא, העיקר הוא ההאמנה (האמונה), ועל זה היה מזהיר אא"ז [הבעש"ט] זללה"ה, וזהו שורש לכל התורה והעבודה, וזהו שאמר דוד המלך ע"ה (תהלים קי"ט, פ"ו) כל מצותיך אמונה וגו'.

כי עיקר המצוות היא האמונה להאמין בה', ומי שהוא מאמין בה', יכול להתפלל בכל יום, כי אם הוא מאמין שה' הוא מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, הוא בכל יום בריה חדשה, וכל העולמות הם ברואים חדשים, וצריך להתפלל וליתן שבח והודיה למי שברא הכל, וגם ברא אותו להתפלל על נפשו ונפש אשתו ובניו ועל פרנסתו וכל טוב, ואם אינו מאמין באמונה שלימה שהקב"ה מחדש בכל יום מעשה בראשית, התפלה והמצוות נעשין אצלו כדבר ישן ורגיל, ונמאס אצלו לדבר דברים אחדים בכל יום ויום.

כאן מבאר שעל ידי שמתבונן בענין המחדש בטובו בכל יום תמיד, יש לו כח להתפלל, והנה **בתניא** (שער היחוד והאמונה פרק ב') מבאר שיש הבדל בין צורף היוצר כלי חדש, שאחר שעשה אומנותו, שוב אין הכלי צריך לידי הצורף, והכלי ישאר קיים בלעדו, אבל לענין הבריאה שהוא יש מאין צריך בכל רגע ורגע לקבל חיות חדש

מהבורא, כמ"ש המחדש בטובו בכל יום וכו' ואם יסתלק כח הבורא מן הנברא ח"ו ישוב הנברא באותו רגע לאין ואפס, ולא ישאר לו שום קיום.

ובהמשך הדברים מביא **הדגל מחנה אפרים** שאם יש לאדם תוקף אמונה זו הרי גם יותר קל לו בנסיונות, שכן מבין שכל דבר המסיט דעתו ומפריע לו בעבודת ה', גם זה עצמו, הוא דבר שנשלח אליו מאת הבורא, ולבאר זה נראה, שכמו שמי שמדליק כלי נגינה ואח"כ ממשיך הניגון מאליו, אין האדם מרגיש כ"כ קשר עם זה שהדליקו, אך אם יהא איש מנגן בכינור הרי בכל זמן הנגינה הרי הוא רואה את המנגן ויש לו יותר קשר עימו. ולכן המתבונן בענין המחדש בטובו וכו', אזי מרגיש את כח הבורא בבריאה ביתר שאת, ומודה הוא לה' על כל נשימה ונשימה, בהרגישו שהקב"ה נותן לו עתה את כח חיותו. ואז יש לו התחדשות בכל עניני עבודת ה'. ואז רואה בכל הפרעה שייכות לעבודת ה', שכן מבין שנשלח אליו

כדי לנסותו, ולהרימו על נס, ועי"ש שהאריך.

*

ועל פי זה מפרש את דברי הגמ' (ברכות ל, ב) אפילו נחש כרוך על עקבו לא יפסיק אבל עקרב פוסק. ומפרש, שהנחש נקרא מחשבה זרה, שאם האדם חי את האמונה, הרי אינו נבהל מהנסיון, כי מבין כי גם זה מהקב"ה. אבל מי שאינו מאמין בזה באמונה שלימה, בודאי הנחש המפריעו באמצע תפילתו מבדילו מן המלך, שכן מרגיש כאילו זה דבר נפרד, ודי למבין.

אבל עקרב פוסק, היינו שנופל בחסרון אמונה, כמ"ש על עקרב (תיקוני זהר) מאי עקרב, עקר ביתא דשכינתא ח"ו, ואז באמת רואה בכל דבר מפסיק מהבורא.

יעזור לנו השי"ת להינצל מענווה פסולה, ולהיות בזכרונינו תמיד כי הקב"ה רוצה בעבודתינו, גם בעת שאין לנו דעת, ונזכה לאמונה שלימה ולעבוד את ה' בשמחה ובטוב לבב, ובמהרה יבוא גואל צדק ברחמים אמין.

קידושא רבא פרשת עקב תש"פ לפ"ק

שזה הוא עיקר חיותו והנאתו מחיי ההבל, שזוכה לעשות רצון ה' ולהפוך הבל לנצח. ומסיים למען תחיה אתה וזרעך, שאם יקיים את התורה והמצוות בשמחה זה גם ישפיע על זרעו אחריו.

ואיתא מהבעל שם טוב הק' עה"פ בפרשתן ועתה ישראל מה ה' אליהך שאל מעמך כי אם ליראה את ה' אלוקיך (י, יב) הנה הלשון את ה', אפשר גם לפרש מלשון עם ה', דהיינו שיהא יראתך יחד עם הקב"ה באותו כוונה, וכיאר את דבריו על פי משל, כשנשבר כלי זכוכית על הארץ, והאב מצווה את התינוק שלא ילך יחף, פן יזיק עצמו ברגליו, אבל כיון שהתינוק אינו מבין בזה על כן אינו שומע בקולו וממשיך לילך יחף, ואז מזהירו האב, שאם יכנס יחף יעניש אותו, והנה התינוק מתיירא לעבור על דברי אביו, כדי שלא יעניש אותו, נמצא שהיראה של הבן אינו שוה ליראה של האב, אבל

והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם וגו'. והיה הוא לשון שמחה, עקב רומז לתקופת עקבתא דמשיחא, כלומר בתקופה זו צריך דוקא עבודת ה' בשמחה, כי רק בדרך זה תזכו לתשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אותם וגו'. וכמו כן יוכל ללמד גם את אחריו לשמור את דרך ה'.

ושמעתי ביאור נפלא בשם הגאון ר' משה פיינשטיין זצ"ל (ע' דרש משה פ' נצבים) אהא דכתיב (דברים ל, יט) ובחרת בחיים למען תחיה אתה וזרעך, ויש להקשות איך שייך כאן בחירה, וכי לבחור בין חיים למוות זה נקרא בחירה, הרי אין כאן שני צדדים כלל, אלא ביאר, שבוודאי אין כל חידוש במה יבחר, אלא הציווי הוא, ובחרת, שיעשה את המצוות ועמידתו בנסיונות לא מתוך הכרח וחוסר ברירה כיון שהדבר אסור. אלא מתוך בחירה ושמחה, משום

באור החיים הק' עה"פ (דברים ח, יח) וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל וגו' כתב, וזכרת וגו' שצריך לתת לבו על טובתו, כי מה' היתה לו, ועל ידי זה יתעורר תמיד להכיר את הבורא והשגחתו עליו, ותחילת תחבולות יצר האדם הוא להשכיחו דבר זה, ודרך זה יכנס לאבדו, ולכן נכתב מיד אח"כ והיה אם שכוח תשכח, פירוש אם שכוח דבר זה שה' הוא המטיב לך וגו', סופך שתשכח את ה'. (יש לציין שמרן אאזמור"ר הרה"ק רבי יוסף זי"ע, היה מעורר בכל עת ללמוד גמרא, ורק לעלטרע יונגעלייט היה אומר שאפשר ללמוד אור החיים הק', והוסיף טעם, מפני שהוא קרוב לפשט, וכמו כן אמר ללמוד מאור ושמש).

והנה **במסילת ישרים** (פרק כה) כותב בענין דרך קניית היראה וההרגשה שעומד לפני השכינה, כיון שהוא דבר שאינו מצטייר היטב בשכל האדם, שכן הוא רחוק מחושינו, לכן רק על ידי התמדת ההתבוננות בזה יקנהו, ואם לא יתמיד עליו יסור

אם התינוק חכם, אזי מבין לאשורו שהיראה של אביו הוא רק בכדי שלא יכאב לו, ואז גם הבן נזהר מאותו טעם, ואז יראת האב שוה ליראת בנו, ע"כ. וזהו הכוונה בפסוק, כי אם ליראה את ה' אלהיך, והפירוש שיהיה לך יראה שהיא שוה עם יראת הבורא יתברך שמו, שרוצה שלא תחטא ח"ו. כי אנחנו מגושמים מאוד, ובלתי המצוות אי אפשר לקרב עצמינו אל הקב"ה, ורק מכח קיום המצוות אנחנו קונים לעצמינו שלימות, כדברי ר' חנניא בן עקשיא (מכות כג, ב) רצה הקב"ה לזכות את ישראל וכו' זכות הוא מלשון הזדככות וכו' לפיכך הרבה להם תורה ומצות וכו' כדי שיוכלו לזכך את נפשותיהם.

יה"ר שנוכה לעבוד את ה' מתוך שמחה והרחבה, ולראות בנים חיים וקיימים עוסקים בתורה ובמצוות לשמה, על ישראל שלום.

כבלתי אפשרי לעשות כן, וזהו מרוב הרגל, כך הוא גם באמונה.

ואכן בכמה מקומות התעסקו ביותר בענין לחזור על דיבורי אמונה, שזהו דבר המחזקו מאד, ומסופר באחד מחשובי חסידי סלונים שהיה בעיה"ק טבריא, שהיה ישן על גג ביתו, כמנהגם מחמת חום הגדול, וראה את הכוכבים זרועים על פני השמים, והיה חוזר ואומר בהתרגשות את לשון הפסוק (תהלים ח, ד) כי אראה שמיך מעשה אצבעתיך ירח וכוכבים אשר כוננתה, מה אנוש כי תזכרנו וגו'. (אגב, בספה"ק איתא שלא להביט בירח כי אם לפני קידוש לבנה). כן יעזרנו ה' להתחזק באמונה ולזכור טובות המקום עלינו.

ממנו בנקל, ונמצא שכמו שרוב ההתבוננות הוא הדרך לקנות היראה, כן היסח הדעת הוא המפסיד הגדול שלה וכו'. ומביא שזה הטעם שנאמר אצל מלך ישראל (דברים י"ז) והיתה עמו, וקרא בו כל ימי חייו, למען ילמד ליראה את ה' אלהיו. מכאן, שאין היראה נלמדת אלא מן הקריאה ללא הפסק ע"כ.

וכמו כן מצינו בספר התניא (פרק מב) שצריך להרגיל מחשבתו תמיד בענין האמונה, ומבאר שאמונה הוא גם מלשון אומן המאמן ידיו וכו' היינו שמרגיל האדם את עצמו בזה תמיד, ובזה מתחזק האמונה ועולה מעלה מעלה. וכדוגמא שאנו רואים בעת שהדיוט תופר כפתור, הרי זה עולה לו בקושי רב, משא"כ חייט מומחה מסתובבים אצבעותיו במהירות גדולה, עד שנראה לכל הרואה

אמרים

כפשוטו, ואיך נוכל לכוין כוונות העומדים ברומו של עולם, לזאת בחרתי לי לכוין כוונה אחת, לכוין הלב להשי"ת בכל מה דאפשר, ולכוונת התיבות והמלות כפי האפשר.

אבל עם כל זה טוב מאד ללמוד הכוונות של כל התפלות, שעל ידי זה תתעורר הנפש כשתדע עד היכן הדברים מגיעים, שהם מתקנים תיקון גדול מאד למעלה נורא מאד, אזי על ידי זה יבא התעוררות גדול, שנכוין דעתינו ונמסור כל כחותינו לכוין כוונה הישרה, שיהיה פינו ולבנו שוים באהבה ויראה, שעל ידי זה יקבל השי"ת את תפלתנו, עיי"ש.

בספה"ק מאור ושמש (ד"ה הן) כותב שבדורות האלו אין צריכים להתפלל בכוונות השמות ומביא ששמע מהרה"ק הרבי רבי אלימלך זצוק"ל שאמר שאין מתפלל על פי הכוונות ומה שמתפלל בסידור האר"י ז"ל הוא מפני שהשם הוי"ה נכתב שם בשלימות ובכתב גדול. ומבאר שם את הענין עיי"ש.

וראה ביושר דברי אמת (אות מג) שכתב, שאף על פי שבילדותו למד קצת כוונות, אבל אינו מכווין בהם כלל, כי עיקר הכוונה היא שבירת הלב וכו', וכוונת האריז"ל באמת לא נאמרו אלא לאנשים כמותו, או פחות מעט, שכבר לבם טהור מכל תאוה לכל התענוגים.

ומחמת התענוגים הגשמיים לא נוכל לכוין דעתנו אליו כלל אפילו

סעודה שלישית פרשת ואתחנן נחמו תשפ"א לפ"ק

ח"ו, שכן אפילו הוא נמצא במצב של ועבדתם שם אלהים אחרים כו', בכל זאת, ובקשתם משם את ה' וגו', יש הבטחה 'ומצאת' וגו'. כי השי"ת רוצה בתשובת הרשעים. והנה עיקר סבת החטא הוא לצד חסרון האמונה, שאינו מתכוונן איך הקב"ה משגיח בהשגחה פרטית על כל הבריאה, ורואה את הבריאה כדבר נפרד מהבורא ח"ו, ובשביל זה הולך אחר תאות לבו. וזהו ובקשתם מש"ם, הרומז למקום רחוק, בשפל המדרגה. את ה' אלהיך, עליך לבקש שיתודע לך כי ה' המהוה הכל, הוא אלהיך המשגיח בהשגחה פרטית, ואז הבטיח לנו תורתינו הקדושה ומצאת, כי בודאי תמצא מבוקשך לחזור בתשובה שלימה.

בלקוטי תורה להרב בעל התניא זי"ע
מביא שהפסוק אתה הראת וגו', עוסק בענין 'הכרה' שהקב"ה ברא ומחיה את העולם, ומה שהעולם קורין לזה בשם אמונה, טועים הם, שאין צריך

בפרשה מצאנו פסוקים של יסודות האמונה, אתה הראת לדעת כי ה' הוא האלקים וגו' ובהמשך, וידעת היום והשבת אל לבבך כי ה' הוא האלקים וגו'.

ולפני זה מצאנו הפסוקים של הגלות, והפיץ ה' אתכם בעמים וגו' ועבדתם שם אלהים מעשה ידי אדם עץ ואבן אשר לא יראון ולא ישמעון ולא יאכלון ולא יריחן, ובקשתם משם את ה' אלהיך ומצאת וגו'.

בבית יעקב (אלכסנדר) מביא בשם הרה"ק הרבי מלובלין זצ"ל, שאמר כי מקרא זה של ובקשתם וגו' ומצאת, הוא 'מלוה הכתובה בתורה, ככתובה בשטר דמיא' (קידושין י"ג ע"ב), ויש כאן הבטחה, שכאשר אדם מבקש השי"ת בכל לבו ונפשו בתורה ועבודה, בודאי ימצא. והבא לטהר מסייעין לו ע"כ.

ומוסיף הבית יעקב, שאל יתייאש האדם אפילו אם עונותיו עברו ראש

לזה אמונה, שהרי זה נרגש בבחינת ראייה, כמו שכתוב אתה 'הראת' לדעת, הגם שאינו רואה בעיני בשר מכל מקום הרי זה כאילו רואה. שרואה ומרגיש כי נפשו בו, ובלעדה אין חיות וקיום לגוף, שכן כשיוצא נפשו רח"ל יש לו הכל מלבד החיות, וזהו שנאמר ומבשרי אחזה אלוה, שכמו בבשרי יודע שיש לו נפש, על אף שאין רואה אותו, כמו כן אחזה אלוה, מאחר שרואין את העולמות שהכל פועל, והעצים צומחים וכו' רואים את חיות העולם וכו'. (וענין וידעת היום וגו' שהוא אמונה, עוסק בענין סובב כל עלמין עיי"ש).

ובנועם אלימלך נמצא רמז דומה, על הפסוק השמר לך ושמור נפשך מאוד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עינך. כי האדם צריך תמיד לזכור את ה' ולבחון בנפשו את הניסים והנפלאות שרואים תמיד בברואיו. 'וההתחלה לבא להמדרגה הזאת' צריך בתחילה לחשוב בחלק הניתן לו ממעל והוא הנפש שלו, מה היא ואיך היא פועלת ניסים ונפלאות.

כמ"ש בגמרא (ברכות י, א) בחמשה דברים הנשמה שוה להבורא ברוך הוא, מה הקדוש ברוך הוא מלא כל העולם, אף נשמה מלאה את כל הגוף, מה הקדוש ברוך הוא רואה ואינו נראה, אף נשמה רואה ואינה נראית וכו', אבל כשאינו בוחן בנפשו עצמו את הפלא הגדול של החיות שלו, שזה קרוב אליו, הרי בוודאי שאין מתבונן יותר, ובוודאי אינו חושב על הבורא ב"ה. וזהו השמר לך 'ושמור נפשך' כי אם לא תעשה כך, פן 'תשכח את הדברים אשר ראו עיניך' שהם רוממות הבורא ברוך הוא ונפלאותיו. על כן צריך האדם להשגיח על זה תמיד.

*

עומדים אנו כשבת נחמו, הנביא אומר לשון כפולה נחמו נחמו, ומבואר בספה"ק שהנחמה הראשונה היא שנזכה בקרוב לסיום הגלות, והנחמה השניה הוא שאז יתראה לנו איך שכל הגלות הכללית והפרטית, הכל היה לטוב לנו כל הימים.

כן יעזרנו ה' שנתעורר לחשוב
מהבורא ב"ה וישמעו רחוקים ויבואו,
כמו שנאמר ומצאת כי תדרשנו בכל

לבבך וגו' ונזכה במהרה לגאולת
עולם בב"א.

ליל שבת קודש פרשת ואתחנן תשפ"א

זמר, וזה גורם לשני לעשות את המחול, ונמצא שהבעל מנגן מעורר אותו. וזהו ענין התעוררות מלעילא.

וזהו גם הרמז במאמר חכמינו ז"ל (תענית לא.) עתיד הקדוש ברוך הוא לעשות מחול לצדיקים, שלעתיד יהא התעוררות גדול מלעילא, שהקדוש ברוך הוא יעשה מחול, היינו שיעורר את הצדיקים לעשות רצונו יתברך, והם יעשו רצונו כפי ההתעוררות שמגיע עליהם.

היום הוא חמשה עשר באב, איתא בקדושת לוי (שבת נחמו) שביום זה מגיע לאדם התעוררות מלעילא לעשות רצון הבורא. וזהו לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, שבהם בנות ישראל יוצאות ומחולות בכרמים בכלי לבן שאולין. בנות ישראל, רומז על נשמות ישראל. והולכין בבגדים שאולין, שכן מה שמגיע לאדם התעוררות מלעילא, אינו נקרא שלו אלא שאול הוא אצל האדם. וזהו הרמז ומחולות בכרמים, כי מחול הוא על ידי אדם שמנגן בכלי

אחר הברלה מוצי"ק ואתחנן תשפ"א

השבוע היארציית של כ"ק דודי זקני הרה"ק ר' שמעון שלום זצללה"ה, הוא התגורר באטוואצק. כ"ק אזמו"ר הרה"ק רבי יצחק זצללה"ה התגורר מקודם באמשינאוו ואח"כ עבר לאטוואצק, ונעשה מאד מקושר עם דודו, וברח יחד עימו בעת המלחמה מפולין דרך שאנחיי לארה"ב.

דודי זצ"ל היה כותב הרבה חידושי תורה, ונדפסו מזה ספרים וגם עתה עורכים כתבי ידו, ויש דבר נפלא שרואים איך גם בעת המלחמה היה מחשבותיו תפוסים בדברים גבוהים ורמים, וכתב חידושים בחסידות וקבלה כרגיל.

בשאנחיי חיתן את נכדתו עם הגאון ר' חיים מיליקובסקי זצ"ל שלמד שם בשאנחיי בישיבת מיר, לחתן לא היו קרובים שכן היה כבר לאחר פטירת אביו, וכן היה באמצע המלחמה, ובעת שכתבו התנאים רשמו שהעומד מצד החתן הוא הגה"צ רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל, הרה"ק רש"ש בטוב ליבו הרגיש שיש לחתן מעט חלישות הדעת מזה שמצדו צריך לעמוד אדם זר, קרא לו הרבי ואמר, קשה עלי לסבול צער של כל בריה ואפילו של גוי, ובוודאי שאיני יכול לסבול צערו של יהודי ומה גם של בחור ת"ח, ולכן הנני רוצה לחזק אותך, עליך לדעת שמצדך עומד לא אחר אלא חיים מיליקובסקי בעצמו, ומעתה וחזקת והיית לאיש. וכך חיזק את רוחו.

כמו כן, להגאון החסיד הרב ישראל יצחק פיעקארסקי מפארי חסידי אמשינאוו כשנולד לו בנו בארה"ב ולא היה לו אצל מי להשאיר את ילדיו ובאותה עת לא היה לו בני משפחה להיעזר בהם, ובקושי מצא אחד שהסכים להחזיק את הילדים עד הערב. לאחר הלידה מיהר רבי ישראל יצחק לנסוע חזרה לביתו ומרוב טרדה אף לא הספיק לבשר לאיש על הולדת בנו.

כשהגיע הרב פיעקארסקי לביתו ראה את הרבי פוסע ליד הבנין הלוך ושוב... מבארא פארק שהרבי התגורר שם היה זה מרחק שעת נסיעה, כשהבחין בו הרבי אמר לו: "מה אתה חושב, שאני רבי רק עבור צרות? אני רבי גם עבור שמחות!" וברכו בברכת "מזל טוב, רוב בריאות ונחת". אז ביקש הרב פיעקארסקי מהרבי שיעלה עמו הביתה

לשתות "לחיים", ענה לו הרבי: אתה תעלה עכשיו לטפל ולסדר את ילדיך, ואי"ה
בברית נשתה לחיים...

יש ווארט משמו על הפסוק ולא תתורו וגו'. ללמדנו במלחמת היצר כשבא לפתות
את האדם בטענה: מי אתה שהנך בא 'לראות' ו'לזכור' ו'לעשות', אחרי שהנך רחוק
מכל וכל, ועדיין נמצא בך ח"ו מינות וזנות ועבודה זרה, וא"כ מהיכן לך שייכות
לוראיתם, וזכרתם, ועשיתם. אזי צריך ללחום נגדו ולא לשגות בפיתויו, וזהו ולא
תתורו אחרי לבבכם וגו' אשר אתם זונים וגו', שלא תשגיח בכל זה שטוען כנגדך, אלא
עשה מה שעליך לעשות להיות רואה, וזוכר, ועושה, ואז ממילא יתבטל ויתפורר
ממך, וכדאי תא בספרים מעט אור מגרש הרבה חשך, ותזכה אל למען תזכרו ועשיתם
וגו' עד שתזכו ל'והייתם קדושים', והכל יתבטל ממילא והיה כלא היה.

אפשר ללמוד תורותיו בספרים שהשאיר אחריו ברכה זי"ע ועבי"א.

א גוטע וואך א פרייליכע וואך.

אחר הברדלה מוצג"ק ראה תש"פ

היום בלילה כ"ו אב חל היארצייט של הרה"ק הרבי מסאטמאר, זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל.

כמדומה שהוא היה הרבי היחיד שכ"ק אצמו"ר זצללה"ה הזכיר עצמו לפניו. הוא פגשו באיזה שמחה והרבי מסאטמאר שאלו מי הוא, ועל זה ענה זקניני 'יצחק בן שרה'. אצל רבי'ס אחרים לא היה מזכיר עצמו, חוץ מפעם אחת שהיה חולה, אז ביקש מכ"ק אצמו"ר זצ"ל, שהתגורר אז באנטווערפן שיכנס עם קוויטל להרה"ק ר' יענקעלע מפשעווארסק זצ"ל. והדגיש 'נישט רעביש'. אך בעצמו הזכיר שמו רק אצל הרה"ק מסאטמאר.

פעם נסע הרה"ק מסאטמאר למאנהעטן לבקר את החולה, שאחד מחסידיו היה שם בבית הרפואה, באמצע הביקור, הבחין המשמש ר' יוסל אשכנזי שבחדר ממול נמצא יהודי חסיד גור, אזי נכנס אליו לבקרו, ובין הדברים סיפר לו שבא ביחד עם הרבי מסאטמאר, שבא לבקר אחד מחסידיו. התמרמר אותו חסיד, "חבל הרבי שלי מתגורר בארץ ישראל ועל כן אין לי מי שיכול לבקר"... בדרך חזור דיבר הרה"ק מסאטמאר עם המשמש, שמעת מה הוא סיפר בענין זה וכו', אזי אמר שהלך באמצע לבקר יהודי אחר, וסיפר אודות התמרמרותו של החולה, בשמוע הרבי בסאטמאר כדברים האלה, צוה תיכף ומיד לחזור לבית הרפואה למאנהעטן, לבקר את החולה, והיה שם זמן רב.

פעם באו אל הרבי מסאטמר שני גערער חסידים, לאסוף כסף למוסדות, ואמרו לו שהם אינם גבאי צדקה, אלא אנשי עסקים (ביזנעסלייט), והבית ישראל ביקש מהם שיעזבו את העבודה למשך ב' שבועות ויקדישו זמן זה לאיסוף כסף בחו"ל למען המוסדות. הרבי מסאטמאר מאד נהנה מהרעיון, והוציא סכום גדול ומסר להם, ביוצאם קרא להם בחזרה, ושאלם האם אמרתם שאתם ביזנעסלייט, ענו ואמרו הן, א"כ אשאל אתכם שאלה, אם אחד מציע לכם עיסקא במחיר מסויים האם אתם מסכימים מיד או שאתם מתווכחים על המחיר מקודם, אמרו בוודאי אנו מנהלים משא ומתן, אם כן - שאלם הרבי - למה אצלי בענין צדקה לא התווכחתם? הלוא

אנשי עסקים אתם, נתחייבו המתרימים, והרבי מסאטמאר בינתיים שולף עוד סכום נכבד ומסר להם. הם הלכו אחר כך לאסוף כספים באיסד-סייד [מזרח מנאנהעטן שהיה שם יישוב יהודי גדול] ואחר הנתינה סיפרו מעשה זה, וע"י כך עשו הון תועפות...

היה יהודי שנקרא ר' **הערשל זשארקאווסקי**, הוא היה במקורו חסיד סטריקוב והגיע מהעיר גוסטינין, כמדומה שהוא היה היהודי היחיד שניצל מגוסטינין. הוא היה תלמיד חכם ולמדן גדול, ולמד כמדומני בבית מדרש עליון. לימים היה גם ראש כולל באמשינאו. חיבר כמה ספרים, טיפע ספרים, והיה אדם גדול מאוד.

הוא היה מקורב אל הרבי מסאטמאר, ותחילת התקרבותו היה בעקבות חברו, שלא היה חסיד, שרצה שיזכירו אותו לרפואה אצל הרה"ק מסאטמאר, על כן ביקש מר' הערשל שהיות שאינו מבין השפה של אדמור"י משא"כ הוא חסיד אם יוכל לנסוע לרבי ולהזכירו. בבואו לפני הרבי מסאטמאר שאלו מי הוא, והתחיל מיד לדבר עמו בלימוד, ומאוד מצא חן בעיני הרבי, ומאז נעשה מקורב גדול אצלו.

הרה"ק מסאטמאר הזמינו אליו לשבת, ובשעה שהגיע התאכסן בבית הרבי אמר לו בצחות שירגיש בנוח כי אומנם הוא מאונגארין אבל הרבנית היא מפולין... וסיפר שישן בחדר שהרבי למד שם, הוא לא נרדם רק התבונן בעבודתו הק' של הרכבי, ובאמצע הלילה הרבי בא לבדוק אם קר לו, והניח מעליו את הטוליפ, לחממו. כ"ק אאמו"ר וצ"ל שמע מר' הערשיל, איך שהיה לו התפעלות מהסאטמארער רב, שדיבר אתו בלימוד במשך ליל שבת קודש, ואח"כ למד הרבי לעצמו חומש רש"י, ולמחרת בשבת דיבר לפני הציבור מעניינים אחרים לגמרי ממה שדיברו בלילה. חידושים שונים לגמרי.

הוא התחתן עם ביתו של הנאנאשער רב, ולקראת החתונה ביקש מהרה"ק מהסטמאר שיבוא להשתתף בשמחה. אמר לו הסאטמארער רב, שאינו נוהג להשתתף בחתונות אלא של קרובי משפחה. נענה ר' הערשל ואמר 'הרי אני שארו הקרוב ביותר לרבי' הכיצד, תמה הרה"ק מסאטמאר, "שהרבי ינסה לתפוס אותי

בתוס' בש"ס" ... בשמוע הרה"ק מסאטמאר דבריו, נתן את הסכמתו ואכן הגיע לשמחה.

הסאטמארער רב הגיע גם לשבע ברכות, כ"ק אזמו"ר גם היה שם, שכן כאמור ר' הערשל היו מאוד בידידות עם אזמו"ר. ר' הערשל רצה להפגיש בין שני הצדיקים, והוא הזמין להם אוטו אחד שיסעו בדרך לביתם, ייתכן שזה היה פעם הראשונה שנפגש זקיני ז"ל עם הרה"ק מסאטמאר. הסאטמארער רב שאל אז את זקיני, אם כבר היה ביקור בארץ ישראל. וזה היה לפני תשכ"א, כשאמר שלא היה אמר לו הרבי מסאטמאר, 'איך האלט אז יעדע יוד דארף פארן געבן א קוק'.

הוציא לאור ספרים רבים, רבינו יונה עבודה זרה וכן ספר קדושת הר, בעת הוציא ספרו הראשון לאור עולם, ה"ה ספר חידושי רבינו יונה על מסכת עבודה זרה עם הערות משלו, הלך לרבי מסאטמאר לבקש הסכמה, נענה הרבי, אמת הדבר גדרתי בעדי זה כמה שנים שלא ליתן שום הסכמה, אמנם ליוצא מן הכלל גם אני אצא מן הכלל, והבטיח לו הרבי הסכמה. אמנם לא בא ההסכמה לידי מעשה. וסיום המעשה שהרבי מסאטמאר אמר, היות שהבטיח מראש ליתן הסכמה ע"כ מרגיש את עצמו כבעל חוב, וחשב ואמר, מה זה ענין של הסכמה - להרבות בקונים להקל מהמחבר בעול הכספי - והנני חושב שהסכמתי היתה מביא קונים לערך בסך חמש מאות דאללער - מיד הושיט ידו ונתן לו שכרו משלם, שזה היה סכום גדול בימים ההם.

זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל.